GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"א, 2021
מספר השאלון: 011231
קובץ: תשובות סופיות

עברית: לשון

שאלון מותאם

הוראות לנבחן

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות. יש לענות על השאלות על פי ההנחיות.

א. משך הבחינה: שעתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק א — שם המספר — 20 נקודות

פרק ב — תחביר / פרק ג — מערכת הצורות — יש לבחור באחד הפרקים — 80 נקודות

סך הכול — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר לנבחן (עמ' 10-11).

ד. הוראות מיוחדות: 1. יש לקרוא את הטקסטים שבעמודים 4-9 ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות. 2. הקפד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

שים לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

קרא את שלושת המאמרים שלפניך. השאלות בפרקי הלשון הן בזיקה למאמרים.

הנחיות מיוחדות למועד זה: בפרק ב (תחביר) ובפרק ג (מערכת הצורות) חמש שאלות בכל פרק, לכל שאלה — 24 נקודות. "תוכל לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור בפרק לא יעלה על 80 נקודות."

בהצלחה!

תשובות סופיות

פרק א: חובה — שם המספר (20 נקודות)

שאלה 1

- (בשנת אלפיים ו)**שתים עשרה**; (יום הולדתו ה)**מאה שישים ושלושה**; (ב)**חמישה** (בינואר)
- (את) **שבעת** (הכרכים)
- (פי) **שלושה**
- **ארבעים וחמישה אלף** (מילים)
- (מספר שישים ו)**שש**; (ל)**ארבע** (המילים)
- **שלושה עשר** (אחוזים)
- **שלושים וארבע** (פעמים)

פרק ב: תחביר (80 נקודות)

שאלה 2

א. (1) משפט פשוט
(2) משפט מורכב
(3) משפט איחוי (מאוחה)

ב. משפט (2): הדרישה [שהאקדמיה תפעל לשוויון מגדרי בעברית]פסוקית לוואי נובעת מן ההנחה [ששוויון מגדרי בשפה ישפיע על מעמדן של הנשים בחברה]פסוקית לוואי.
משפט (3): [במסמך מטעם משרד החינוך הוצעו שלוש דרכים,]איבר א' [והדרך הראשונה היא שימוש בלשון רבים.]איבר ב'

ג. במשפט (1): בלשון – תיאור
במשפט (2): על מעמדן – מושא
במשפט (3): בלשון רבים – לוואי

שאלה 3

א.
- משפט (3)
- נשוא שמני

ב. צורמת, מקוממת ומעוררת – נשוא (כולל)
של זלזול ושל הדרה – לוואי (כולל)

ג. (1) הפנייה בגוף שני רבים פונה לגברים ולנשים יחד.
(2) הפנייה בגוף שני רבים אינה אישית מספיק (לדעת המתנגדים).
(3) הפנייה בגוף שני רבים עדיפה (בעיני רבים) על פני הפנייה בגוף שני יחיד.

שאלה 4

א.
- (1) נשים נאלצות לתהות [אם הפנייה מיועדת גם להן.]פסוקית מושא

(2) הציונים של נשים במבחנים במתמטיקה יהיו גבוהים יותר [אם ההוראות במבחן ינוסחו בלשון רבים.]פסוקית תנאי

- כדי שהציונים של הנשים במבחנים במתמטיקה יהיו גבוהים יותר, ינוסחו ההוראות במבחן בלשון רבים.

ב.
- **כמובן** (משפט 1)
- ההסגר מבטא את דעתו האישית של המוען כלפי תוכן המשפט: הוא מציג את הנאמר כוודאי ומובן מאליו, וכך נותן לו תוקף ומבטא החלטיות.

ג. אף על פי שהתמרורים מנוסחים בלשון זכר, הם פונים גם לנשים.
(או: אף שהתמרורים מנוסחים בלשון זכר, הם פונים גם לנשים / התמרורים פונים גם לנשים, אף על פי שהם מנוסחים בלשון זכר.)

שאלה 5

א. (1) המוסד העליון למדע הלשון העברית
(2) האו"ם והפרלמנט האירופי
(3) בייחוד האפליה המגדרית בתחום התעסוקה

ב.

המשפט	המילה / המילים שהתמורה ממירה	התפקיד התחבירי
משפט (1)	לפי האקדמיה ללשון העברית	הסגר
משפט (2)	הארגונים הבין־לאומיים	נושא
משפט (3)	האפליה המגדרית	נשוא

ג. במשפט (3). התמורה מצמצמת משום שהמילה הפותחת אותה, "בייחוד", היא מילת הדגשה המייחדת ומצמצמת את הביטוי שלפניה: "האפליה המגדרית" היא כללית, ואילו "האפליה המגדרית בתחום התעסוקה" מצומצמת וספציפית – רק חלק ממנה.

ד. האקדמיה ללשון העברית היא המוסד העליון למדע הלשון העברית.
(או: המוסד העליון למדע הלשון העברית הוא האקדמיה ללשון העברית.)

שאלה 6

א.
- (1) משפט איחוי; (2) משפט מורכב.
- (1) [חוק שוויון ההזדמנויות מכיר בהשפעה של השפה על המציאות,]איבר א' [ולכן הוא מחייב ניסוח שוויוני של מודעות דרושים/דרושות.]איבר ב'

(2) כל האמצעים הלשוניים כשרים [גם אם הם מצעידים את העברית בדרך אחרת.]פסוקית ויתור
- הקשר הלוגי: במשפט (1) – סיבה ותוצאה; במשפט (2) – ויתור.
- מילות הקישור: במשפט (1) – (ו)לכן; במשפט (2) – גם אם.

ב. חולים – שם (עצם)
מאושפזים – פועל
מעורפלת – (שם) תואר

פרק ג: מערכת הצורות (80 נקודות)

שאלה 7

הפועל	השורש	הבניין
מעוררת	ע-ו-ר	פיעל
להשתנות	ש-נ-י/ה	התפעל
כתובה	כ-ת-ב	קל (פעל)
תוציא	י/ו-צ-א	הפעיל
מעוניינים	ע-נ-י-ן	פוּעל
נשיב	ש-ו-ב	הפעיל
נדון	ד-ו-ן	נפעל

שאלה 8

א. (1) י/ו-כ-ח

(2) התווכחו – התפעל; הוּכחה – הופעל (הֻפעל); הוכיחו – הפעיל; נוכחתי – נפעל

(3) הִתְוַכְּחוּ – **תִּתְוַכְּחִי**; הוֹכִיחוּ – **תּוֹכִיחִי**; נוֹכַחְתִּי – **תְּוֻכְּחִי**

ב.

הפעלים	השורש	הבניין	שם הפועל
יָרְשׁוּ	י/ו-ר-ש	קל (פעל)	לָרֶשֶׁת / לירוש
יַרְשׁוּ	ר-ש-י/ה	הפעיל	לְהַרְשׁוֹת

שאלה 9

א.

גזרת נחי ל"א	גזרת נחי ל"י/ה
מצוי (מ-צ-א)	כינוי (כ-נ-י/ה)
למלא (מ-ל-א)	מצוות (צ-ו-י/ה)
	פנייה (פ-נ-י/ה)
	הוראה (י/ו-ר-י/ה)
	אפליה (פ-ל-י/ה)

ב. שלוש מאלה:
כינוי – פיעל
פנייה – קל (פעל)
הוראה – הפעיל
אפליה – הפעיל

שאלה 10

א. מאחר שאני אישה, לא פעם אני **נבוכה**, משועשעת ו**מבולבלת**, כאשר אני **קוראת** (/ קוראה) טקסטים ה**פונים** (/ המופנים) לגברים ולנשים כאחד, אך **נראים** (/ נראה) כאילו הם מכוונים לגברים בלבד. אני בעצמי **מתלבטת** (/ התלבטתי) לא מעט כיצד לנסח טקסטים ש**כלולה** (/ נכללת) בהם פנייה גם לנשים וגם לגברים.

ב. **מחקר** חדש שנערך בשיתוף עם אוניברסיטת תל אביב בדק את ה**השפעה** (/ ההשפעות) של לשון הפנייה על הישגים של נשים וגברים. החוקרות מצאו כי הפנייה בלשון זכר במבחן במתמטיקה פגעה ב**מאמצים** (/ במאמץ / בהתאמצות) שהשקיעו הנשים במבחן וב**הצלחה** (/ בהצלחות) שלהן בו לעומת הפנייה בלשון נקבה.
גם אצל גברים היו **תוצאות** דומות: ... אך אצל הגברים ה**הבדלים** בין ההישגים היו קטנים.
ניסוח ה**הנחיות** (/ ההנחיה) במבחן בלשון רבים הוביל להישגים הטובים ביותר ... לשפה יש חשיבות רבה ב**המשך** (/ בהמשכת) הנצחתו של האי־שוויון המגדרי.

שאלה 11

א. (1) **מדינה**
(2) **תפוסה**

ב. (1) עוֹרֶכֶת – קוֹטֵל (עוֹרֵךְ); סַפָּרִית – קַטָּל (סַפָּר); אַלוּפָה – קַטוּל (אַלּוּף); שַׁדְרָנִית – קַטְלָן (שַׁדְרָן)
(2) ־ֶת (־ת), ־ָה, ־ִית
(3) לא. דרך התצורה של "פסנתרן" היא בסיס וצורן סופי (תצורה / גזירה קווית): פְּסַנְתֵּר + ־ָן, ואילו דרך התצורה של צורות הזכר של המילים ברשימה היא שורש ומשקל (תצורה / גזירה מסורגת).

ג. (1) **לְשׁוֹנִי** במשפט השני ("דיון לשוני").
(2) שם תואר (יחס / שייכות: הנוגע ללשון).

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon